

Ett stort steg framåt för våra samarbets

Forum Syd (FS) har sedan år 2000 administrerat ett stort jämställdhetsprogram. Detta låg tidigare under den svenska ambassaden som ansåg att de inte hade tid och resurser för att administrera en mängd mindre fonder via enskilda organisationer i Nicaragua.

Forum Syd lämnade in anbud, det vill säga ett förslag på hur de ville genomföra ett jämställdhetsprogram. Första etappen avslutades våren 2003 och avtal för andra etappen skrevs med Sida. Programmet är 100 procent finansierat av Sida och i andra etappen blev cirka 19 miljoner kronor beviljade.

Program med flera delar

En del av programmet består av att ett tiotal lokala genusorganisationer får finansiering för att driva projekt eller program inom genusfrågor. Fyra ungdomsorganisationer har i år blivit samarbetsorganisationer till FS, de får finansiering för att driva projekt för att introducera ett genusperspektiv i sina respektive organisationer. Dessa ungdomsgrupper deltar även i utbyten med svenska ungdomsorganisationer. Dessa utbyten sker varje år, såväl i Sverige som i Nicaragua.

Programmet har även en fond för att stödja aktioner, det vill säga småprojekt eller seminarier kring genus som vilken organisation som helst i landet kan ansöka om. Dessa aktioner ska vara kring kortsiktigt påverkansarbete. Maximalt belopp är 8 000 kronor.

Det är dock den tredje delen, som beskrivs nedan, som är viktigast för VFSN:s samarbetsorganisationer.

Fler kommer in i bilden

Redan inför etapp ett av programmet hade Forum Syd tänkt att andra svenska organisationer skulle vara inblandade. Det var dock inte förrän etapp två skulle starta som alla de i Nicaragua närvarande svenska enskilda organisationerna riktigt kom med i bilden. Svalorna, UBV, Diakonia, SCC och VFSN blev

Från steg två i jämställdhetsprogrammet, en medvetandehöjande workshop.

FOTO: MATS E CARLSSON

inbjuda att delta i planeringen av etapp två och under 2003 var det många timmar av möten för att komma överens om hur våra samarbetsorganisationer skulle kunna dra fördel av de miljoner som Sida betalar ut till programmet. Den generella målsättningen är att införa ett institutionellt genusperspektiv i organisationerna. Det betyder att genus alltid finns närvarande: i stadgar, planeringar, utförande, projekt etc. Vi kallar detta för IPG.

Det beslöts att alla svenska organisationer fick bjuda in två av sina samarbetsorganisationer (SO) till detta program, enligt uppgjorda kriterier. Framför allt attityden och viss erfarenhet inom SO spelade in. VFSN föreslog ACCP i Condega och Sacuanjoche i Santa Lucia, och dessa SO tackade för inbjudan och sa sig vilja delta.

Första steget – diagnos

Institutionellt genusperspektiv (IPG) omfattar tre steg, varav två redan är avslutade och det tredje startade i oktober 2004. Det första steget var att ett konsultteam gjorde en diagnostik över huruvida genusperspektivet syns i de olika organisationerna som deltar i programmet. En person från teamet var två dagar med varje SO. De gjorde intervjuer, läste orga-

nisationsdokument och hade en workshop tillsammans med hela föreningen. *Asociación Sacuanjoche* ansåg att det var mycket bra. ACCP var inte lika entusiastiska, för konsulten som var hos dem hade inte varit så bra. Informationen man tog fram diskuterades senare vid flera tillfällen, dels med de svenska organisationerna och dels med SO. Informationen ligger som grund för att kunna utarbeta ett utbildningsprogram, för att verkligen ta redan på var SO befinner sig, vad som behövs och vad som kan göras. Grunden lades alltså för steg två: medvetandehöjande workshops.

Andra steget – workshops

I dessa medvetandehöjande workshops kunde sex personer från varje SO delta, helst blandat män och kvinnor. Det underströks att det var viktigt att personer med inflytande i organisationen deltog. Dessa workshops hölls vid tre tillfällen, tre dagar varje gång med cirka 20-30 deltagare. Innehållet handlade om genusidentiteter, makt och våld, sexualitet samt personlig utveckling. Tyvärr deltog inte så många från varje SO, men en grupp på tre personer per SO var konstanta under hela serien. De ansåg att temana var mycket bra och metodologin motiverande och inbjöd till reflektion.

organisationer

María Estabana Galeano:

– Vi arbetar på och klarar oss

Tredje steget – verktygen

Det sista steget syftar till att ge två personer i varje deltagande SO verktyg för att kunna introducera ett genusperspektiv i sin egen organisation. Det består av en universitetskurs via moduler. Man kommer att vara på UPOLI, *Universidad Politécnica*, i Managua, under fyra dagar i sträck, varannan månad.

Kursen består av sex moduler med temana: *feminism och utbildning; sexualitet och sexuella rättigheter; organisationskultur; utvecklingsplaner; lokal utveckling samt politik och påverkan*. Mellan varje modul är det meningen att deltagarna ska göra praktiskt arbete i sin organisation kring de teman man studerar.

Målsättningen är att lägga grunden till att varje deltagande organisation åtminstone har startat en dialog kring sina egna stadgar, arbetsplaner, arbetsmetoder och projekt för att introducera ett institutionellt genusperspektiv. En del SO kommer säkert att komma längre än så, beroende på utgångspunkt och vilja i organisationen.

En tredje VFSN-partner

VFSN har lyckats få ytterligare en SO med i programmet, Octupan från Condega. Det blev en ledig plats i och med att en organisation hoppade av, allt som allt deltar 15 organisationer. Vi ansåg att Octupan hade förutsättningar att hoppa in i processen trots att de inte varit med från början, och Forum Syd accepterade detta efter att ha haft en diskussion med organisationen.

I Octupan finns det många professionella personer och de ska även kunna stödja ACCP vid genomförande av hemläxorna, det vill säga de praktiska uppgifter man får mellan modulerna.

Vi tror och hoppas att denna omfattande och ganska krävande process kommer att betyda ett stort steg framåt för våra samarbetsorganisationer vad gäller att ha ett mer gediget genusperspektiv. Nästa år ska även vi svenska organisationer få en workshop kring medvetandehöjning. Annars halkar vi efter våra egna SO och har svårt att stödja dem i genusarbetet.

Berit Svensson H.
VFSN-koordinator i Nicaragua

María Estabana Galeano Gómez, 65 år, bor i det lantliga området El Apante i den lilla nordliga kommunen San Lucas. María Galeano föddes och växte upp i ett annat närliggande område men flyttade till El Apante eftersom det startades ett kooperativ där på 1980-talet. Som ensamstående mor såg hon med andra ord möjligheten till arbete och inkomst för sig själv och dottern. Hon blev medlem av kooperativet där man odlar kaffe och basgrödor.

– Jag fortsätter att vara medlem i kooperativet och arbetar där, men får inte ut någon lön, säger María Galeano. För ett antal år sedan fick vi nämligen möjligheten att bygga bättre bostäder via krediter. Jag betalar fortfarande av på lånet och får därför ingen lön.

María har fött fem barn, tre döttrar och två söner. Två av döttrarna och ett par barnbarn bor med henne och den tredje dottern bor i samma område. En son blev dödad av *contras* 1983 och den andra sonen flyttade från byn till Río Coco för flera år sedan och

har aldrig hörts av sedan dess. Därför säger María att hon inte har någon son:

– Han är som om han vore död för mig. Det är klart att det är min son och kommer han hit är han välkommen. Men jag får ingen hjälp av honom. Det är precis som om jag inte existerar för honom. Jag vet inte vad jag skulle ha gjort utan mina döttrar, de hjälper mig på alla sätt. María är änka sedan flera år tillbaka.

På 1980-talet arbetade María inom armén som kokerska och senare på en stor gård i närheten, där hon endast hade till uppgift att baka tortillas.

– Livet är hårt, säger María Galeano, men vi arbetar på och klarar oss. Det finns mycket undernäring och sjukdomar här. Vi är med i *Movimiento Comunal*, en av mina döttrar är ledare i byn.

María Galeano är som de flesta i byn medlem i en frikyrka.

Berit Svensson H.
VFSN-koordinator i Nicaragua

Bataljen kring den terapeutiska aborten

I den nicaraguanska brottsbalken är terapeutisk abort, abort av hälsoskäl, tillåten endast då havandeskapet kan innebära överhängande risk för moderns liv. Maken eller föräldrarna måste också ge sitt godkännande. En tremannakommitté av specialister har att bedöma varje enskilt fall.

Under 2003 tillstyrktes endast 46 procent av fallen som kom till kommittén, trots att kvinnorna led av sjukdomar som havandeskapsförgiftning, gulsot, cancer, hjärtfel, röda hund eller mentala problem.

2002 dog 56 kvinnor som en direkt följd av en graviditet eller under förlossningen. Dessutom kan många självmord kopplas till oönskade graviditeter eller illegala aborter.

Nicaragua leder den centralamerikanska ligan för tonårsgraviditeter. 13 procent av alla flickor mellan 15 och 19 år blir gravida under ett år. Det räcker tyvärr inte med denna siffra: 8 procent av alla barn som kom till världen 2003 föddes av mödrar mellan 10 och 14 år! De flesta av dessa är en produkt av våldtäkter och ändå anser många att den terapeut-

iska aborten ska förbjudas. Diskussioner pågår nu om lagen behöver ändras.

Under flera månaders tid var det varit en infekterad stämning i landet mellan "anti-abortister" och "proabortister". De förstnämnda tar framför allt religiösa värderingar som utgångspunkt och menar att ett nytt liv alltid har rätten att få leva, vad som händer med dessa oönskade barn senare bryr man sig mindre om. Naturligtvis är den katolska kyrkans hierarki de främsta företrädarna för denna åsikt. Propaganda på tv och klistermärken på bilar upplyser oss om att *abortar es matar*, abort är att döda.

Kvinnorörelsen förespråkar att lagparagrafen bör vara kvar, att det är kvinnans liv och välmående man bör värna om. De flesta är emot allmän abort men för terapeutisk abort. Det finns även kvinnogrupper som anser kvinnorna bör ha rätt att besluta över sin egen kropp, om och när de vill bli gravida och om de vill föda.

Berit Svensson H.
VFSN-koordinator i Nicaragua

SOME RIGHTS RESERVED

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/